

SFB Newsflash

Nr 15 - Juli 2016

Juli, hoog tijd voor alweer een nieuwe uitgave van onze Newsflash.

Deze maal starten we met het verhaal omtrent de zoektocht naar Gelbe 13, een Duitse jager die na zoveel jaar is geborgen en waarvan de overgebleven artefacten weldra opnieuw zullen tentoon gesteld worden. Er is een kort overzicht van alweer een geslaagde FortDinner en we zoomen wat dieper in op Truppe 40/45 - 71 Infanterie Division. De Duitse afdeling van Den Troep die met een mooie delegatie en display present waren tijdens de laatste Fortengordel.

We zetten onze Commandant Rasquin Route nog even in de kijker en belichten opnieuw een WOI-boek.

Afsluiten doen we echter met een heel belangrijk bericht.

Na een tijdlang stilte is het opnieuw hoog tijd voor een leden-uitstap.

SFB gaat op gegidst bezoek naar het Fort van Steendorp en dit op Zaterdag 24 september.

Indien u ook van de partij wil zijn lees dan aandachtig de laatste paar bladzijden van deze Newsflash, daar staat alle informatie omtrent deze uitstap.

Zoektocht naar Gelbe 13

De Focke Wulf FW 190 van Wilhelm 'Willi' Lück

Zoals onze leden van het eerste uur ondertussen al weten, zijn we met SFB telkenmale trouw op post tijdens de herdenking van de Glidercrash in Mariekerke.

Uiteraard is dit geen alleenstaand geval. Tijdens de Tweede Wereldoorlog stortten naar schatting zo'n 6000 vliegtuigen neer op Belgische bodem. België lag dan ook op de kruising van de Britse eilanden en het Duitse Rijk. Het is aan deze laatste dat de piloot en zijn toestel van dit verhaal toebehoort.

Wilhelm 'Willi' Lück was zijn naam, Gelbe 13 de roepnaam van zijn Focke Wulf FW 190, een Duitse éénmotorige jager.

Op 14 mei 1943 baande een bombardementsformatie Boeing B-17 Flying Fortresses, geëscorteerd door Republic P-47 Thunderbolt-jagers zich een weg richting Antwerpse haven.

De Amerikaanse éénmotorige toestellen hadden op dit moment nog niet het bereik om de viermotorige bommenwerpers tot in Duitsland te escorteren dus werden er tijdens deze eerste maanden vooral doelwitten gekozen in de door Duitsers bezette gebieden. Er werd gezocht naar locaties die een belangrijke rol speelden in de oorlogsproductie; vliegtuigfabrieken zoals bv Erla in Mortsel, autoconstructeurs zoals bv General Motors in de Antwerpse haven.

De Flying Fortresses waren opgestegen vanuit Engeland en werden boven het kanaal vervoegd door de Thunderbolt-jagers. Zij positioneerden zich hoog boven de formatie om zo, indien nodig, de Duitse aanvallers te onderscheppen.

Wilhelm 'Willi' Lück

Een gelijkaardige Focke Wulf - FW 190

Aan de andere kant van het kanaal worden ze al snel door de Duitse radars opgemerkt en wordt op alle vliegvelden waar jagers gelegd zijn alarm geslagen. De desbetreffende

jachtvliegers begeven zich direct naar hun toestel en wachten verdere instructies af.

De eenheid die gedurende de hele oorlog vooral belast is met het verdedigen van het Duitse Rijk tegen de Engelse en Amerikaanse luchtsrijdkrachten is het gerenommeerde Jagdgeschwader 1.

Ook in Arnhem, op het vliegveld Deelen, worden de Focke Wulf toestellen klaargemaakt. Zij maken deel uit van de I.Gruppe van Jagdgeschwader 1 dat op zijn beurt nog eens onderverdeeld is in drie Staffeinen.

Elk toestel krijgt een geel nummer opgeschilderd, zo ook de jager van Willi Lück die het nummer 13 krijgt. De 23-jarige piloot uit Stettin zal deze dag binnen de formatie als Gelbe 13 gekend zijn.

De Duitse jagers kiezen het luchtruim in de hoop om boven Vlaanderen de tegenstander te kruisen. Ten noorden van Gent krijgen ze de Flying Fortresses in het vizier.

Elk vliegend fort beschikt over 10 zware machinegeweren en ze vliegen bovendien in de gevreesde Combat Box formatie. Elke Duitse jachtpiloot waaronder Willi is zich bewust van het feit dat er honderden Browning-lopen op hen gericht zullen zijn tijdens de aanval.

Een Fighter Squadron van de 78th Fighter Group vergezelt al verschillende maanden de Big Friends, al heeft ze nog geen enkele overwinning op de Luftwaffe kunnen noteren.

De Duitse piloten weten dat de beste mogelijkheid om de vliegende forten uit te schakelen er in bestaat om in één lijn op de neus van het toestel af te vliegen en trachten om met een 20mm granaat de bemanning in de cockpit uit te schakelen. Doorheen een kruisvuur van talloze .50 machinegeweren en tegen een gezamenlijke snelheid van 900 km/uur op het vijandige toestel af te stevenen was immers een zeer gevaarlijk en gedurfde onderneming. Nadat men binnen het bereik van hun boordkanonnen de granaten heeft afgevuurd, moet de piloot op het allerlaatste ogenblik vlak boven of onder de bommenwerper duiken en de rest van de formatie ontwijken.

De Republic P-47 Thunderbold van Major John Stone

Major John Stone hangt in zijn Thunderbold ruim een kilometer boven de formatie van bommenwerpers en merkt de Duitse aanvallers op. Hij zet de duikvlucht in.

Het succes van zijn aanval hangt af van hoe correct hij de deflectie van zijn wapens inschat.

Zowel hij, als zijn doelwit, in dit geval de Focke Wulf FW 190 van Willi die zich concentreert op een aanval op een bommenwerper, zijn beiden in beweging en is het dus belangrijk dat hij goed inschat waar zijn kogels terecht zullen komen. Enkel dan zal de tegenstander op een bepaald moment in de kogelbaan terecht komen. John schat zijn deflectie op dat moment op 20°.

Hij vuurt een salvo van twee seconden op een Duitse jager doch zonder resultaat. Hij vliegt verder en vuurt opnieuw een salvo van twee seconden, ditmaal op de jager van Willi Lück.

Een steekvlam schiet vanachter de cockpit weg en zijn toestel draait naar rechts.

Zonder stuurcontrole tuimelt de Duitse jager recht en reddeloos naar beneden en stort vervolgens neer op het grondgebied van Kalken.

Willi heeft een valscherms aan maar kan zichzelf moeilijk bevrijden uit de smalle cockpit, springt te laat en heeft geen tijd meer om zijn valscherms tijdig te openen. Hij wordt dood terug gevonden ruim 500 meter van de brokstukken. De jonge piloot wordt eerst begraven in Gent en later op een Duits kerkhof.

10 oktober 2015, meer dan 70 jaar later, graaft een kraan behoedzaam laagje per laagje weg op het bewuste veld in Kalken. Hieraan vooraf gegaan is uitermate veel onderzoek en opsporingswerk geleverd door vooral Pieter Janssens, een hobbyist met een bijzondere fascinatie voor de twee wereldoorlogen. Gewapend met de metaaldetector heeft hij het terrein afgespeurd en aan de hand van kleinere objecten een vrij nauwkeurige locatie van het wrak kunnen bepalen.

Samen met Cynrik De Decker, een historisch onderzoeker, luchtoorlogexpert en die beroepshalve voor Bom-be werkt, ondernemen ze de noodwendige en wettelijk stappen om het wrak na 72 jaar te bergen.

Nadat de teelaarde vakkundig is weggehaald en ze dieper graven komt het silhouet van de inslag alsmaar prominenter naar de voorgrond en komen ook de eerste onderdelen aan de oppervlakte.

Gezien de vele duizenden en soms onherkenbare fragmenten wordt alles met een GPS/Total Station perfect ingemeten alvorens ze worden weggenomen. Zo heeft men nadien van zowel de inslagkrater als de belangrijkste stukken een perfecte locatiebepaling. Men kon zo aan de hand van de metingen van de motor en bewapening bepalen hoe en met welke kracht het toestel zich toentertijd in de grond heeft geboord.

Na het veldwerk worden alle gevonden stukken gepoetst, ook de persoonlijke documenten en foto's van Willi Lück worden minutieus gereinigd en gedroogd, waarna men alles kan inventariseren.

Op 14 mei 2016, exact 73 jaar na de crash van Gelbe 13, organiseert de gemeente Laarne-Kalken een expo. Hierna krijgt het verhaal van Willi Lück en zijn Gelbe 13 waarschijnlijk een vaste stek in het Knokse Oorlogsmuseum For Freedom.

Uitlijning van alle geborgen onderdelen

FortDiner-Fortengordel 2016

Het feit dat dit jaar de FortDiner en FortenGordel in hetzelfde weekend vielen maakte dat wij onze to-do-lijst in de helft van de tijd moesten zien af te werken. Een waar huzarenstuk.

De traiteur liet ons deze keer niet op onze honger zitten en alle genodigden konden dan ook op uur en tijd aanschuiven voor alweer een schitterende maaltijd. Beide shiften verliepen nagenoeg vlekkeloos en al gauw konden de medewerkers onder de wol voor een korte nacht. De laatste doet het licht uit.

Zondagmorgen, bij het krieken van de dag was het alle hens aan dek, pijlen en infoborden ophangen, tenten en bogen opzetten, bar openen .. enz .. enz.

In de twee laatste kamers van het linker gedeelte van het keelfront was een heuse tentoonstelling opgezet, Ruim 18 panelen brengen het verhaal van de 32 Congolezen van het Belgisch leger tijdens WOI. Tijdens de Eerste Wereldoorlog zet België geen koloniale troepen in op eigen grondgebied. Toch diene 32 Congolezen in Belgisch uniform in de loopgraven van 14-18. Wie waren deze soldaten? Hoe kwamen ze in België? Waarom gingen ze in het leger? Wat maakten ze mee aan het front?

Een vaak vergeten stukje geschiedenis prachtig in beeld gebracht door IV-NIOOO.

Achteraan was er de filmvoorstelling die een korte versie van de geschiedenis van onze vzw bracht. Op de binnenkoer kon men zich tegoed doen aan ambachtelijke wafels. Een heerlijke hamburger en een frisse drank waren te verkrijgen in de gezellige bar.

Fortengordel 2016

Truppe 40/45 - 71 Infanterie Division

Ook wat het re-enactment betreft was het deze keer alweer raak. We waren er immers in geslaagd om de Duitse tak van vzw Den Troep te strikken, de 71ste Infanterie Division. De groepsverantwoordelijke Pascal Cardinaels licht toe: Deze in 2014 ontstane tak is een groep zeer gemotiveerde mensen vanuit gans België waar vriendschap en respect voor elkaar op de eerste plaats komen en waar de hobby nog steeds een hobby is en moet blijven. Zij brengen het verhaal van het 211e Regiment tijdens WOII, meer bepaald het Oostfront van 1942.

Het klaverblad is het logo van het 71ste infanterie Division (Gluckhaften Division).

Hun doel bestaat erin zo goed als mogelijk een historisch correcte display te brengen. De uniformen zijn van het vroege model M36. Een paar leden uit de groep bezitten motoren met sidecar. Er is een fiets, een tankkoepel en een wachthuisje met slagboom.

Bij ons hadden ze een heuse display opgezet van een Duitse schrijfkamer. Duits papierwerk, stempels, en alle andere details waren aanwezig. Ze hebben een Rode Kruis afdeling met mensen die in het bezit zijn van een medisch diploma en bestaat zowel uit mannen als vrouwen. Er waren ook leden van gruppe VGD.

Buiten konden de bezoekers zich vergapen aan een Citroën vrachtwagen, een VW Kubelwagen en twee BMW motoren met sidecar.

Ze nemen deel aan evenementen over heel België en men wijkt occasioneel zelfs uit naar het buitenland zoals Nederland-Frankrijk-Duitsland en dit alles zowel in zomer als winter periode.

Ook verlenen ze hun medewerking aan professionele langspeelfilms zowel als amateurfilms zoals Suite Française met in de hoofdrol Mathias Schoenaerts, de kortfilms Lisa en Out of Town.

De laatste film waaraan ze meewerkten was Strike At Dawn.

Hun eigen evenement zijn de Bevrijdingsfeesten te Borlo, telkens in het tweede weekend van september.

Truppe 40/45

71 Infanterie Division

GRATIS BEVRIJDINGS FEESTEN BORLO

Kampementen en reconstructie van een soldatenleven aan Hotel Het Pachthof en de omgeving van Borlo

Zaterdag 10 september 2016	Zondag 11 september 2016
10u00 Kamp open	11u00 Ceremonie & Defilé
10u30 Rondrit	15u30 Battle
15u30 Battle	

Commandant Rasquin Route

Een idee dat jaren geleden het levenslicht zag als een simpele eigenhandig ontworpen, 8 pagina's grote en zwart-wit geprinte versie onder de naam „Stappen en Fietsen langs Bunkers“, is ondertussen serieus geëvolueerd. In een eerste upgrade diende hij als basis voor de gekende „Bunkerroute“ een echte WOI route die in kleur werd gelanceerd in samenwerking met de gemeente Bornem naar aanleiding van de 100jarige herdenking van de Grote Oorlog 14-18.

Voor onze tweede wandelroute hebben we echter alle registers open getrokken en hebben we niet alleen opnieuw de gemeente Bornem maar tevens op provinciaal niveau een bondgenoot mee in het team genomen, meer bepaald Toerisme Klein-Brabant Scheldeland. Dankzij de grensverleggende samenwerking van dit trio, een creatieve afwerking van Factum uit Puurs en de steun van Fort van Bornem nv is het een prachtig resultaat geworden. Niet minder dan 28 pagina's in kleur die je langs rustige paden en natuur overgoten omgeving leiden naar alle gekende en minder gekende relictten uit de twee oorlogen.

Download hem nu via : www.studiegroep-fort-bornem.be/commandantrasquinroute

COMMANDANT RASQUIN ROUTE

BEWOGEN VERLEDEN IN DE SCHADUW VAN HET FORT

Sint-Bernardusabdij

Fort Bornem

Bunker in het landschap

**Wandelroute
Bornem**

SFB - Books' Corner

Het kielzog van de oorlog - Ellen N. La Motte

Menig medereiziger op de trein zal eigenaardig gekeken hebben bij het aanschouwen van mijn mimiek toen ik het boek "het kielzog van de oorlog" geschreven door Ellen N. La Motte, las.

Ellen N. La Motte was een verpleegster tijdens WO I. Zij was een toegewijde verpleegster die haar job met hart en ziel deed.

Zij werkte vooral in Franse hospitalen. In haar boek worden niet echt plaatsnamen gegeven. Maar ze was nooit ver weg van de Franse en Belgische loopgravenoorlog.

Het boek zelf bestaat uit kleine fragmenten, kleine verhalen over het leven in de loopgravenoorlog. Haar bedenkingen over het reilen en zeilen in de hospitalen, haar cynische naar het sarcastische overhangende en vooral zwartgallige gedachtengang worden in dit boek perfect weergegeven.

Tijdens WO I werden haar verhalen, vooreerst nog wel gepubliceerd maar op een bepaald moment, en zelfs nog een lange periode na WO I, geboycot, op de zwart lijst als "verboden literatuur" gezet. Waarom ? Eenvoudig, haar gedachten stевenden recht op een anarchie af. Zij stelde alles zo in vrede dat de overheden vreesden rebellie te krijgen.

Zij beschrijft het ruwe, harde, onmenselijke bestaan in de loopgraven. Zij is zeker geen reclame voor WO I. Integendeel, haar zienswijze zou vele mannen en jongens tot andere gedachten kunnen brengen. In plaats van in te lijsten, gewoon weigeren om dienst te nemen. Waarom zou je ? Als je toch maar dient als kanonnenvoer voor de hogere politieke doeleinden.

Hoe zou je dit boek beoordelen. Wel een + 18 rating. Niet voor minors. Niet voor gevoelige zielen. Niet voor gevoelige magen.

Ondanks de korte verhalen, slaagt La Motte erin de gruwel zo gedetailleerd weer te geven, dat men er letterlijk misselijk van wordt.

Ik moet eerlijk bekennen dat ik meer met mijn ogen dicht gezeten heb dan wat anders. Een van afkeer verwrongen gezicht heb opgezet, bij het lezen van de details. Tot in de puntjes voorgebrachte beschrijvingen over wonden, operaties, revalidatie, plastische chirurgie, sterven, lijden.

Neen, dit is geen boek om eens tussen soep en petatten te lezen. Je maaltijd zou toch niet meer smaken. Je maag draait en keert.

La Motte stelt meerdere behandelingen aan de kaak. Ze ziet soms het nut er niet van in waarom sommige soldaten toch nog worden behandeld. In vrede wordt ook gesteld het hoe en waarom toekennen van de médailles pour les héros..... als je toch op je sterfbed ligt. Ach ja, om de moraal hoog te houden. Tot hoop en glorie van hogere doeleinden.

Het boek gaat over mannen van allerlei slag. Over gewoon volk die weeral eens het onderspit moeten delven voor de politiek en vaderlands liefde.

SFB - Uitstap - 24 september

Het is ondertussen alweer een hele tijd geleden dat we samen met onze sponsors, leden en sympathisanten op pad zijn geweest, hoog tijd dus om er snel werk van te maken. Deze keer blijven we voor de meesten van ons dicht bij huis. We trekken namelijk naar het Fort van Steendorp.

Historiek

Het fort is gebouwd van 1882 tot 1892 en is in België het laatst gebouwde fort in baksteen. In 1906 is het fort versterkt met beton. Eerst heette het fort Rupelmonde, maar vanaf 1909 fort Steendorp. Het fort werd vanaf 1913 aangepast aan de nieuwste militaire inzichten, maar deze verbouwing is nooit voltooid.

Het is een hybride fort, bestaande uit gebouwen op een trapeziumvormig forteiland met een gracht rondom. Het werd uitgerust met droge grachten, een unicum in de vesting Antwerpen. Door verstopping is de gracht nu gevuld met regenwater. Het reduit lijkt op dat van de Brialmontforten en is voorzien van een pantserkoepel.

Bij het fort staat het soort hekken dat bedoeld was als deel van de Veiligheidsomwalling rond Antwerpen uit 1907.

Na de Eerste Wereldoorlog werd het niet meer als fort gebruikt, maar wel als fabriek voor oorlogsgassen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog gebruikte de Duitse bezetter het als opslagplaats voor munitie. Daarna werd het enkel nog gebruikt als oefenterrein voor het leger.

De wallen zijn bewaard gebleven, maar de gebouwen zijn matig tot sterk vervallen.

SFB - Uitstap - 24 september

Bezoek

Dit gaat door op **Zaterdag 24 september 2016** van **13u tot 16u30** en omvat onderstaande agenda :

- 1) Presentatie in Powerpoint voorafgaand aan bezoek (1u15) met volgende onderwerpen :
 - Het Belgisch defensieconcept in de 19e eeuw met de fortengordels rond Antwerpen.
 - Kort overzicht van de krijgsverrichtingen gedurende de eerste maanden van WOI tot en met de aftocht door het Waasland.
 - Temse en omgeving in deze periode.
 - Plan en voorstelling van het Fort van Steendorp.
- 2) Bezoek aan het Fort van Steendorp (1u45) met onderstaande indeling :
 - de bomvrije gang (artillerie-ingang)
 - binnenplaats
 - ingang van de rechter halve caponnière met lift en kruithamer
 - noordelijke wallen (enig klimwerk)
 - bezoek reduit (enkel voor de echte avonturiers)

Het hele bezoek duurt dus ruim 3u, voor het fort gedeelte zijn stapschoenen en lange broek ten zeerste aan te raden, zelfs laarzen bij regenweer of interesse bezoek aan reduit.

Dit bezoek is gratis voor onze leden, sponsors en hun gezinsleden.

Inschrijven kan via events@studiegroep-fort-bornem of telefonisch : **0477 26 37 69** of **0479 77 17 58**
In beide gevallen te vermelden : naam en voornaam en aantal deelnemers.

OPGELET : maximaal aantal deelnemers is 30 dus wees er snel bij !!!

(inschrijven tegen uiterlijk 10 september of maximaal aantal deelnemers bereikt)

Na de inschrijving ontvang je een bevestiging met daarin alle praktische informatie omtrent deze uitstap.